# DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
25. november 1998 *

I sag C-308/97,

angående en anmodning, som Pretura circondariale di Bari (Italien) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

**Giuseppe Manfredi**

mod

**Regione Puglia,**

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 84, s. 1),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. J. G. Kapteyn (refererende dommer), og dommerne G. Hirsch, G. F. Mancini, H. Ragnemalm og K. M. Ioannou,

* Processprog: italiensk.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Giuseppe Manfredi ved advokaterne Domenico Bellantuono og Gaetano Stea, Bari

— den italienske regering ved afdelingschef, professor Umberto Leanza, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, bistået af statens advokat, Oscar Fiumara

— den græske regering ved konsulent Ioannis Chalkias og fuldmægtig Chrysoula Tsiavou, begge statens advokat, som befuldmægtigede

— den franske regering ved kontorchef Kareen Rispal-Bellanger og fuldmægtig Frédéric Pascal, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Ana Maria Alves Vieira og Francesco Ruggeri Laderchi, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 9. juli 1998 er afgivet mundtlige indlæg af Giuseppe Manfredi ved advokat Domenico Bellantuono, af den italienske regering ved sta-

tens advokat Francesca Quadri, af den græske regering ved Ioannis Chalkias og af Kommissionen ved Francesco Ruggeri Laderchi,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. juli 1998,

afsagt følgende

## Dom

1 Ved kendelse af 19. august 1997, indgået til Domstolen den 3. september 1997, har Pretura circondariale di Bari i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 84, s. 1).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag anlagt af Giuseppe Manfredi til prøvelse af den administrative sanktion nr. 2387/96/A af 3. december 1996, hvorved regionen Apulien, Det Regionale Kontor for Juridiske Anliggender, pålagde ham at rydde de vinstokke til produktion af spisedruer af sorten »Italia«, som han uden at have den fornødne tilladelse havde plantet i 1991 og 1992 på et ham tilhørende terræn på 2,7331 ha, der er beliggende i Mola di Bari. Han blev endvidere som en administrativ sanktion pålagt at betale en bøde på 2 763 100 ITL.

3 Ifølge de italienske myndigheder havde Giuseppe Manfredi herved overtrådt artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 822/87.

## De fællesskabsretlige bestemmelser

4 Rådets forordning (EØF) nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 54, s. 1) blev ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 454/80 af 18. februar 1980 (EFT L 57, s. 7). I henhold til artikel 1, stk. 1, i sidstnævnte forordning blev afsnit III i forordning nr. 337/79 erstattet af et nyt afsnit III med overskriften »Forskrifter om produktion og kontrol med udviklingen i vinproduktionskapaciteten«.

5 Artikel 30 i forordning nr. 337/79, som ændret ved artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 454/80, der er en del af det nævnte afsnit III, har følgende ordlyd:

»1. ... enhver nyplantning af vinstokke [er] forbudt indtil den 30. november 1986, bortset fra på arealer bestemt til produktion af druer fra sorter, der for den pågældende administrative enheds vedkommende er klassificeret udelukkende som sorter med druer til spisebrug.«

6 Denne bestemmelse blev ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1208/84 af 27. april 1984 (EFT L 115, s. 77). I ottende betragtning til denne ændringsforordning hedder det:

»Da den nuværende dyrkningskapacitet for druer til spisebrug er større end behovet, bør forbuddet mod nyplantning gælde for alle vindyrkningsarealer ...«

7 Artikel 30 i forordning nr. 337/79, som ændret ved artikel 1, stk. 11, i forordning nr. 1208/84, bestemmer:

»1. Enhver nyplantning af vinstokke er forbudt indtil den 31. august 1990.

Medlemsstaterne kan dog meddele tilladelse til nyplantninger på arealer bestemt til produktion af kvbd, for hvilke Kommissionen anerkender, at produktionen på grund af sine kvalitative egenskaber langt fra er tilstrækkelig til at dække efterspørgslen.«

8 Den 16. marts 1987 udstedte Rådet forordning nr. 822/87, hvorved der som anført i første betragtning til forordningen blev gennemført en kodificering af de gældende bestemmelser.

9 I denne forordnings artikel 6 bestemmes det:

»1. Enhver nyplantning af vinstokke er forbudt indtil den 31. august 1990.

Medlemsstaterne kan dog meddele tilladelse til nyplantninger på arealer bestemt til fremstilling af kvbd, for hvilke Kommissionen anerkender, at produktionen på grund af sine kvalitative egenskaber langtfra er tilstrækkelig til at dække efterspørgslen.

2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne meddele tilladelse til nyplantninger for så vidt angår:

— arealer bestemt til dyrkning af moderpodestammer

— arealer bestemt til nyplantning i forbindelse med jordfordeling eller ekspropriation, der af hensyn til almenvellet er vedtaget i medfør af gældende national lovgivning

— arealer bestemt til nyplantning, som skal foretages i henhold til udviklingsplaner for bedrifterne på de i Rådets direktiv 72/159/EØF fastlagte vilkår, i de medlemsstater, hvor produktionen af kvbd i produktionsårene 1975/1976, 1976/1977 og 1977/1978 har udgjort mindre end 60% af den samlede vinproduktion

— arealer bestemt til vindyrkningsforsøg.

3. Druer af vinstoksorter, der er plantet i strid med fællesskabsbestemmelser eller nationale bestemmelser vedrørende nyplantning, jf. bilag V, må ikke anvendes til fremstilling af bordvin. Produkter, der er fremstillet af sådanne druer, må kun afsættes til destillation. Af disse produkter må der dog kun fremstilles alkohol med et virkeligt alkoholindhold på højst 80% vol.

4. Den i stk. 1, andet afsnit, omhandlede anerkendelse gives på anmodning af en medlemsstat efter fremgangsmåden i artikel 83.

Gennemførelsesbestemmelserne til denne artikel fastsættes efter samme fremgangsmåde.«

10 Artikel 6 i forordning nr. 822/87 blev ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1325/90 af 14. maj 1990 (EFT L 132, s. 19). Anden betragtning til sidstnævnte forordning har følgende ordlyd:

»ovennævnte forbud mod nyplantning sammenholdt med begrænsningen af retten til genbeplantning på bedriften med henblik på fremstilling af bordvin eller spisedruer eller dyrkning af moderpodestammer indebærer risiko for, at det inden for disse områder ikke vil være muligt at tilpasse udbuddet til udviklingen i efterspørgslen ...«

11 I artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 822/87, som ændret ved artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 1325/90, er det fastsat:

»1. Enhver nyplantning af vinstokke er forbudt indtil den 31. august 1996.

Medlemsstaterne kan dog for vinproduktionsåret 1990/91 meddele tilladelse til nyplantninger på arealer bestemt til fremstilling af kvbd, for hvilke Kommissionen anerkender, at produktionen på grund af sine kvalitative egenskaber langtfra er tilstrækkelig til at dække efterspørgslen.«

12 Denne affattelse af artikel 6 i forordning nr. 822/87 blev siden ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1592/96 af 30. juli 1996 (EFT L 206, s. 31). I første betragtning til denne forordning hedder det:

»Al ny beplantning med vin er forbudt indtil den 31. august 1996; i betragtning af markedssituationen for vin bør det nuværende forbud forlænges med to produktionsår i afventning af Rådets beslutninger om reformen af sektoren; forbuddet bør dog dels ikke omfatte arealer til dyrkning af spisedruer, dels bør der undtages herfra med hensyn til vine, som markedet efterspørger på grund af deres kvalitetsegenskaber.«

13 Artikel 6 i forordning nr. 822/87, som ændret ved artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1592/96, bestemmer:

»1. Al ny beplantning af druesorter i den pågældende administrative enhed, bortset fra sorter, der alene er klassificeret som spisedruer, er forbudt indtil den 31. august 1998.

...«

## Det præjudicielle spørgsmål

14 Pretura circondariale di Bari fandt, at det af Giuseppe Manfredi anlagte søgsmål til prøvelse af den administrative sanktion nr. 2387/96/A rejste et fællesskabsretligt

fortolkningsproblem. Retten udsatte derfor sagen og har forelagt Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse af, om »forbuddet mod nyplantning af vinstokke i artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 også omfatter vinstoksorter bestemt til produktion af spisedruer«.

15 Med henblik på besvarelsen af spørgsmålet må der først ske en vurdering af de ændringer, fællesskabslovgiver har foretaget af forordning nr. 337/79, som affattet ved forordning nr. 454/80.

16 Det fremgår af sidstnævnte forordnings artikel 30, stk. 1, at enhver nyplantning af vinstokke var forbudt indtil den 30. november 1986, bortset fra plantning af sorter bestemt til produktion af druer til spisebrug.

17 Den 1. maj 1984 blev denne undtagelse ophævet i henhold til forordning nr. 1208/84. I medfør af artikel 30 i forordning nr. 337/79, som ændret ved artikel 1, stk. 11, i forordning nr. 1208/84, var enhver nyplantning af vinstokke forbudt indtil den 31. august 1990. Som det fremgår af ottende betragtning til denne forordning fandt fællesskabslovgiver, at dyrkningskapaciteten for druer til spisebrug var større end behovet, og at forbuddet mod nyplantning derfor også skulle gælde for sorter bestemt til produktion af sådanne druer.

18 Siden blev forbuddet mod enhver form for nyplantning af vinstokke i henhold til artikel 6 i forordning nr. 822/87 forlænget til den 31. august 1990. Denne dato blev ændret ved forordning nr. 1325/90. I henhold til sidstnævnte forordnings artikel 1, stk. 2, blev forbuddet i artikel 6 i forordning nr. 822/87 forlænget til den 31. august 1996.

19 Heraf følger, at i 1991 og 1992 gjaldt forbuddet mod enhver nyplantning af vinstokke for sorter bestemt til produktion af spisedruer.

20 En sådan fortolkning støttes af Rådets forordning (EØF) nr. 1442/88 af 24. maj 1988 om ydelse for produktionsårene 1988/89 til 1995/96 af præmier for endelig nedlæggelse af vinarealer (EFT L 132, s. 3). Det fremgår således af denne forordnings artikel 1, at blandt de dyrkere, der kan omfattes af en præmie for endelig nedlæggelse, er dem, der dyrker vinarealer bestemt til produktion af spisedruer. Som anført i anden betragtning til forordningen var det nødvendigt at udvide muligheden for nedlæggelse til at omfatte alle kategorier vinarealer for at forstærke indsatsen med henblik på nedsættelse af dyrkningskapaciteten.

21 En fortolkning af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 822/87, som ændret ved forordning nr. 1325/90, hvorefter plantning af nye vinstokke bestemt til produktion af spisedruer ikke var forbudt, ville være i strid med det formål, der forfølges med bestemmelserne om endelig nedlæggelse i forordning nr. 1442/88. Som generaladvokaten har bemærket i punkt 23-26 i sit forslag til afgørelse, kan man ikke forestille sig, at fællesskabslovgiver på den ene side skulle have undladt at forbyde, at der plantes vinstokke bestemt til produktion af spisedruer, og på den anden side ved ydelse af præmier for endelig nedlæggelse at have tilskyndet til, at sådanne vinstokke ryddes.

22 Der skal herefter tages stilling til de argumenter, der er fremført for den nationale ret til støtte for, at denne fortolkning ikke er holdbar.

23 Sagsøgeren i hovedsagen har for det første gjort gældende, at forordning nr. 822/87, som ændret ved forordning nr. 1325/90, kun vedrører druer bestemt til

fremstilling af vin, dvs. ikke spisedruer, idet disse druer ikke forekommer i den liste over produkter i forordningens artikel 1, stk. 2, der er omfattet af den fælles markedsordning for vin.

24 Hertil bemærkes, at selv om der i artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 822/87 ikke nævnes spisedruer, er forholdet dog det, at den pågældende bestemmelse kun vedrører de produkter, der er omfattet af den fælles ordning, der er indført ved forordningen. Som Kommissionen med rette har bemærket, vedrører forordning nr. 822/87 ikke alene fremstilling af vin, men omfatter alt, hvad der har med fremstilling og dyrkning af vin at gøre.

25 Herved bemærkes nærmere, at i henhold til forordningens artikel 1, stk. 1, omfatter den bl.a. forskrifter for vinproduktionen og kontrol med udviklingen i vinproduktionskapaciteten. Som det fremgår af betragtningerne til forordningen, omfatter disse forskrifter også regler vedrørende beplantning af vindyrkningsarealer og klassificering af vinstoksorter, men udelukker ikke arealer, hvor der dyrkes spisedruer, eller vinstoksorter bestemt til fremstilling af spisedruer.

26 Endvidere bemærkes, som også generaladvokaten har anført i punkt 30 i sit forslag til afgørelse, at som led i den fælles markedsordning for vin har fællesskabslovgiver udstedt en række forordninger med henblik på at kontrollere visse aspekter omkring fremstillingen af spisedruer.

27 Sagsøgeren i hovedsagen har for det andet påberåbt sig 16. betragtning til forordning nr. 822/87, hvori det hedder, at »det er berettiget [fra forbuddet mod nyplantninger] at fritage — på grund af deres bestemmelse — nyplantninger med vinstoksorter, der udelukkende er klassificeret som vinstoksorter med spisedruer«.

28 Som Kommissionen har præciseret, indeholder forordning nr. 822/87, hvorved der blev gennemført en kodificering af de på det tidspunkt gældende bestemmelser, en gentagelse af niende betragtning til forordning nr. 454/80, hvori der henvises til den undtagelse med hensyn til spisedruer, der var fastsat i forordning nr. 337/79, inden forbuddet mod at foretage nyplantninger i henhold til forordning nr. 1208/84 blev udvidet til også at omfatte vinstoksorter bestemt til fremstilling af spisedruer.

29 Det må således fastslås, at da vinstoksorter bestemt til fremstilling af spisedruer ikke var omfattet af forbuddet mod nyplantninger, da forordning nr. 822/87 blev udstedt, svarer den pågældende del af 16. betragtning til sidstnævnte forordning ikke til nogen af forordningens bestemmelser. Som generaladvokaten har anført i punkt 36 i sit forslag til afgørelse, er der tale om en fejl i forbindelse med kodificeringen af de tidligere gældende bestemmelser.

30 Under disse omstændigheder kan den nævnte betragtning ikke påberåbes til støtte for en fortolkning af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 822/87, som ændret ved forordning nr. 1325/90, der er i åbenbar strid med bestemmelsens ordlyd.

31 Endelig har Giuseppe Manfredi anført, at der ved artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1592/96 er foretaget en ændring af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 822/87 med henblik på at tillade nyplantninger af vinstoksorter med spisedruer med virkning fra den 1. september 1996.

32 Hertil bemærkes, at den undtagelse fra forbuddet mod nyplantninger af vinstoksorter med spisedruer, der blev indført ved forordning nr. 1592/96, er en bekræftelse på, at nyplantninger af sådanne sorter var forbudt inden den 1. september 1996, således som det også fremgår af første betragtning til forordningen.

33 Det må endvidere understreges, at i henhold til artikel 1, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1595/96 af 30. juli 1996 om ændring af forordning nr. 1442/88 (EFT L 206, s. 36) ophæves præmierne for endelig nedlæggelse for dyrkere af vinarealer bestemt til fremstilling af spisedruer. Det fremgår af tredje betragtning til forordningen, at det var nødvendigt at udelukke arealer bestemt til fremstilling af spisedruer fra at kunne opnå præmie for endelig nedlæggelse som følge af, at sådanne arealer efter den 1. september 1996 ikke længere er omfattet af forbuddet mod ny beplantning i henhold til artikel 6 i forordning nr. 822/87, som ændret ved forordning nr. 1592/96.

34 For så vidt angår det af den italienske regering anførte, hvorefter der ikke bringes sanktioner i anvendelse over for vindyrkere, der har tilsidesat forbuddet i artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 822/87, idet de troede, at forbuddet ikke omfattede vinstoksorter med spisedruer, bemærkes blot, at det tilkommer den nationale ret at tage stilling til, om der har været tale om en undskyldelig vildfarelse og at træffe afgørelse om retsvirkningerne heraf.

35 Sammenfattende må det forelagte spørgsmål herefter besvares med, at artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 822/87, som ændret ved forordning nr. 1325/90, var til hinder for, at der i 1991 og 1992 blev foretaget nyplantninger af vindyrkningsarealer bestemt til fremstilling af spisedruer.

## Sagens omkostninger

36 De udgifter, der er afholdt af den italienske, den græske og den franske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Pretura circondariale di Bari ved kendelse af 19. august 1997, for ret:

**Artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 om den fælles markedsordning for vin, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1325/90 af 14. maj 1990, var til hinder for, at der i 1991 og 1992 blev foretaget nyplantninger af vindyrkningsarealer bestemt til fremstilling af spisedruer.**

Kapteyn Hirsch Mancini

Ragnemalm Ioannou

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 25. november 1998.

R. Grass P. J. G. Kapteyn

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling